

Socialtjänstförvaltningen

KUNDORIENTERADE
VERKSAMHETER

Handläggare: Anders Fall
Tfn: 08-508 25 608

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2004-11-01

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2004-11-30
DNR 440-614/2004

Till
Socialtjänstnämnden

Ansökan om medel ur medelsreserven för särskilt kvinnoprogram vid Västberga gård

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden ansöker för 2005 hos kommunstyrelsen om 1,9 mkr ur medelsreserven för att starta en särskild verksamhet för kvinnor vid Västberga gård.

Eddie Friberg

Eva Sandberg

Sammanfattning

Sedan våren 2003 har Västberga gård efter önskemål från stadsdelsförvaltningarna, på försök haft ett avskilt program för kvinnor som oftast varit bostadslösa och inte kan gå direkt in i ett behandlingsprogram. Försöket avslutades i september 2004.

För de kvinnor som beviljats plats och genomfört programmet har det fungerat mycket bra. Resultatet av att särskilja kvinnorna har varit att en större andel än tidigare har slutfört sin utredning/behandling på Västberga.

Under de 15 månader som försöket pågått har efterfrågan av platserna varit låg. Många stadsdelar har dock hört av sig och ansett att kvinnoprogrammet vid Västberga gård skulle ha varit en adekvat insats, men att man tvingats avstå att placera på grund av priset, som uppgått till 1700 kronor per dygn. Om vårddygnskostnaden för stadsdelsförvaltningarna hade varit lägre bedömer HVB Vuxna att stadsdelsförvaltningarna skulle ha använt sig av sig av platserna i betydligt större utsträckning, än vad som varit fallet.

HVB Vuxna bedömer att man utifrån de erfarenheter som gjorts, skulle kunna starta en ny verksamhet med ett ytterligare utvecklat kvinnoprogram. Med en för stadsdelsförvaltningarna mer rimlig vårddygnskostnad skulle platserna i en ny verksamhet utnyttjas på ett annat sätt än som gjorts under försöksperioden med ett särskilt kvinnoprogram.

I stadens budget för 2005 har ytterligare 20 mkr reserverats för boenden och verksamheter för hemlösa. Till den målgruppen hör de bostads/hemlösa kvinnor med missbruksproblem, som genom det speciella kvinnoprogrammet fått en möjlighet att bryta den destruktiva situation de befunnit sig i.

Verksamheter ute i landet som riktar sig specifikt till hemlösa och missbrukande kvinnor är helt eller delvis anslagsfinansierade.

Förvaltningen föreslår att socialtjänstnämnden hos kommunstyrelsen ansöker om 1,9 mkr ur medelsreserven för att på Västberga gård starta en ny reguljär verksamhet med ett särskilt kvinnoprogram utifrån de erfarenheter man gjort under försöksverksamheten.

Bakgrund

Västberga gård har sedan 1986 arbetat med ett gemensamt program och boende för kvinnor och män vid utrednings- och motivationsenheten. Under åren har Västberga haft ungefärlig fördelning 80% män och 20% kvinnor. Det har gjort det svårt för kvinnorna att hävda sina behov. De flesta programinslag såsom exempelvis grupptema, fritidsaktiviteter och kulturinslag har blivit majoritetsanpassade. Män och kvinnor har bott i samma hus vilket inneburit att kvinnorna riskerat att störas av uppvaktning från manliga klienter.

Stadsdelsförvaltningarna har uttryckligen i olika sammanhang framfört önskemål om att ett särskilt program för utsatta kvinnor skulle behövas, där deras specifika situation i boende- och motivationssituationen skulle kunna uppmärksammas på ett annat och bättre sätt.

Västberga gård tog därför initiativ till att starta en försöksverksamhet som pågått sedan 2003. Institutionen har på försök haft ett avskilt program för unga kvinnor som oftast är bostads/hemlösa och inte kan gå direkt in i ett behandlingsprogram. Avsaknad av egen bostad, ett beroende av destruktiva män för sin försörjning och en svag förmåga att fatta egna beslut gör att denna grupp kvinnor har ett särskilt skyddsbehov. Kvinnorna behöver fysisk och psykisk återhämtning och därmed bli starkare motiverade för förändring.

Syftet med försöksverksamheten var att erbjuda kvinnor, som skrivs in i utredningsenheten tillgång till ett skyddat boende, en egen bas, där de kan slappna av och ges möjlighet att under boendetiden få arbeta mer fokuserat på sin specifika problematik. Kvinnoprogrammet har erbjudit boende i separat hus med tillgång till kvinnliga utredare och behandlingsassistenter. I kvinnohuset har funnits sovande jour och i männens hus vaken nattpersonal.

För de kvinnor som under försöksperioden har beviljats plats och genomfört programmet har det fungerat mycket bra. Resultatet av att särskilja kvinnorna har varit att en större andel kvinnor än tidigare har slutfört sin utredning/behandling på Västberga. De kvinnor som genomgått programmet har varit förhållandevis unga ofta med utländskt ursprung. Vid enstaka tillfällen har de varit under 20 år men man har bedömt att slutenvård inom LVU eller LVM inte varit tillämplig. Med vissa justeringar i programmet för de unga kvinnorna har det fungerat mycket bra.

Under de 15 månader som försöket med ett särskilt kvinnoprogram genomförts har efterfrågan av platserna dock varit lägre än beräknat. Kostnaderna för att bedriva verksamheten har hittills väsentligt överstigit intäkterna. Med hänsyn till de låga intäkterna på kvinnoplatserna har försöket avslutats och avveckling skett. Institutionen har återgått till ett blandat boende. Erfarenhetsmässigt blir det för kvinnorna en tillbakagång och leder till en försämring för dem.

Många stadsdelar hör av sig och anser att ett särskilt kvinnoprogram vid Västberga gård skulle vara en adekvat insats för många, men att man tvingats avstå att placera på grund av priset, som uppgår till 1700 kronor per dygn. Om vårddygnskostnaden hade varit lägre bedömer HVB vuxna att stadsdelsförvaltningarna skulle ha använt sig av platserna på Västberga gård under försöksperioden.

HVB Vuxna anser att man utifrån de erfarenheter som gjorts under försöket med ett särskilt kvinnoprogram, skulle kunna starta en reguljär verksamhet. Det skulle i så fall innebära att man både skulle kunna behålla och utveckla ett program utifrån de erfarenheter man gjort. Det skulle exempelvis också kunna omfatta kvinnor mellan 18-25 år, en åldersgrupp som ofta hamnar i ett ingenmansland mellan barn- och ungdomsvården och vuxenvården. De unga missbrukande kvinnorna är ofta omgivna av och driver omkring med äldre missbrukande män och hamnar inte sällan tidigt i en hemlöshetssituation. Vid en svår krissituation som fysiskt våld, våldtäkt, överdos mm är många av dessa unga kvinnor mottagliga för att ändra sin situation. Det skulle då vara möjligt att i det skedet fånga upp dem på Västberga gård och tillsammans med stadsdelsförvaltningen, starta ett motivationsarbete för att åstadkomma början till en förändringsprocess.

HVB Vuxnas bedömning är att med en för stadsdelsförvaltningarna mer rimlig vårddygnskostnad skulle platserna i en ny verksamhet komma att utnyttjas på ett annat sätt än som gjorts under försöket med ett särskilt kvinnoprogram.

Verksamheter ute i landet som riktar sig specifikt till hemlösa och missbrukande kvinnor är helt eller delvis anslagsfinansierade. Behandlingshemmet Sofia i Malmö som varit i samma situation som Västberga gård, är nu delvis anslagsfinansierat. Likaså gäller det verksamheterna Strömsborg i Småland samt Ollestad i Västergötland.

Att inte kostnaderna för männens placeringar gör att man avstår att placera, beror på att flertalet av platserna beläggs av kriminalvården och rör klienter som har antingen kontraktsvård eller är placerade enligt § 34 kriminalvårdslagen.

Förvaltningens synpunkter

Västberga gårds försök med ett särskilt kvinnoprogram riktade sig till en av de mest utsatta grupperna i samhället. För de kvinnor som under försöksperioden genomfört programmet har det gått bra. De har i stor utsträckning gått vidare i behandling och fått möjlighet att bryta en destruktiv utveckling.

Försöksprojektet med ett särskilt kvinnoprogram har avslutats. Stadsdelsförvaltningarnas behov av och positiva inställning till ett boende för just denna målgrupp har inte åtföljts av placeringar, pga. vårddygnskostnaden.

I stadens budget för 2005 finns i medelsreserven ytterligare 20 mkr reserverade för boenden och verksamheter för hemlösa. Till den målgruppen har hört de bostads/hemlösa kvinnor med missbruksproblem, som genom det speciella kvinnoprogrammet fått en möjlighet att bryta den destruktiva situation de befunnit sig i.

Förvaltningen föreslår att socialtjänstnämnden hos kommunstyrelsen ansöker om 1,9 mkr ur medelsreserven så att man utifrån de erfarenheter som gjorts under försöksperioden kan starta en ny reguljär verksamhet vid Västberga gård. Kostnaderna för stadsdelsförvaltningarna kan om medel skulle beviljas sänkas till ungefär hälften av nuvarande vårdkostnad.